

KATEDRA EKONOMICKEJ A SOCIÁLNEJ GEOGRAFIE, DEMOGRAFIE A ÚZEMNÉHO ROZVOJA

Prírodovedecká fakulta Univerzity Komenského v Bratislave
842 15 Bratislava, Mlynská dolina, Ilkovičova 6 | pavilón CH1-B1

» od roku 1952 katedra prispieva k vzdelávaniu a výskumu v geografii

KATEDROVÝ TELEGRAF | 2018

Nájdete tu aj:

- 1 Nová vysokoškolská učebnica teórie humánnej geografie
- 1 Noví docenti katedry – blahoželáme!
- 2 Prehľad publikácií pracovníkov vydaných v roku 2018
- 3 Niekoľko poznámok k zmene názvu katedry
- 4 Pani docentka Dagmar Kusendová ocenená
- 4 Dr. Martin Plešivčák na „Zaži deň v koži vysokoškoláka“
- 4 Stručne bilancujeme akademický rok 2017/2018
- 5 Regionálne konferencia IGU 2018, Québec, Kanada
- 5 Naša participácia na projekte YOUNIG pokračuje
- 6 Jubilejný Memorál M. Kolényho s víťaznou príchuťou
- 7 GIS Day 2018
- 7 Naša participácia na konferencii o starnutí v Granade
- 8 Terénna prax študentov na Liptove
- 9 Zjazd ČGS a kongres SGS

Nová vysokoškolská učebnica teórie humánnej geografie

Nová vysokoškolská učebnica našich kolegov Pavla Korca a Jaroslava Rusnáka „*Pristupy humánnej geografie: filozofia, teória a kontext*“ má ambíciu poukázať na význam filozofických východísk, teoretických konceptov a vplyv spoločenského kontextu. Má ambíciu naučiť študenta ako teoreticky a kriticky myslieť. Aj vďaka spojeniu autorov „odlišných“ generácií odráža solídne tradície teórie i nové výzvy, ktorým humánna geografia čelí.

Vysokoškolská učebnica je rozdelená do viacerých kapitol. Prvé tri kapitoly sa zaoberajú všeobecnými otázkami vzťahu filozofie, vedy a humánnej geografie, zaradeniu geografie v systéme vied a predstaveniu vedeckých a geografických paradigiem. Kapitola štyri, ktorá mapuje zrod a vývoj modernej geografie, je postavená na vedúcich osobnostiach a spoločenských udalostiach danej historickej etapy. V kapitole päť dominujú geografické autority danej doby. V šiestej kapitole, ktorá

hodnotí revolučné obdobie geografie ako priestorovej vedy opätovne rastie význam spoločenského kontextu a pozícia autorit je konfrontovaná s novou generáciou geografov.

K zostávajúcim kapitolám pristupujeme s dôrazom na rôzne filozofické východiská a premenlivý spoločenský kontext, ktoré sa premietli do doby konkrétnych medzi sebou vymedzujúcich, kritizujúcich, no niekedy dopĺňajúcich sa škôl, konceptov, teórií, metód, metodológií a praktických činností. Každá z týchto kapitol má vnútorné členenie. V úvode diskutujeme terminologický aparát, následne predstavujeme širší spoločenský kontext, ktorý ovplyvnil formovanie konkrétneho prístupu. Špeciálnu pozornosť venujeme filozofickým východiskám a súvisiacim ontologickým otázkam. Jadrom týchto kapitol je predstavenie hlavných produktov. Niekedy sa objavili v podobe škôl, teoretických konceptov a metód,

inokedy boli zacielené na conceptualizáciu problémov, výskumné témy alebo metódy. Na záver sa v rámci možnosti vyjadříme ku kritike prezentovaného prístupu a informatívne aj k reflexiám v rámci slovenskej humánnej geografie. *Korec, P., Rusnák, J. 2018. Pristupy humánnej geografie: filozofia, teória a kontext. Bratislava: Univerzita Komenského, 239s., ISBN 978-80-223-4625-2, dostupné aj online v pdf.*

Noví docenti na katedre - blahoželáme!

Najcennejšou zložkou každej katedry sú ľudia ktorí na nej pracujú, vyučujú, realizujú svoj výskum. Z tohto hľadiska katedra zažila v roku 2018 výrazný kvalifikačný progres. Je pomerne unikátne, ak sa v jednom roku podarí na jednom pracovisku habilitovať dvoch pracovníkov, dnes už docentov - pánov Marcela Hornáka a Slavomíra Ondoša.

Takýto postup odráža predovšetkým ich dlhoročnú prácu.

V záverečnej fáze procesu habilitácie doc. Hornák predložil habilitačnú prácu „*Priestorové nerovnosti v doprave ako dôsledok socio-ekonomickej variability územia Slovenskej republiky*“ a predniesol habilitačnú prednášku na tému „*Verejná versus individuálna doprava a dopravné znevýhodnenia v*

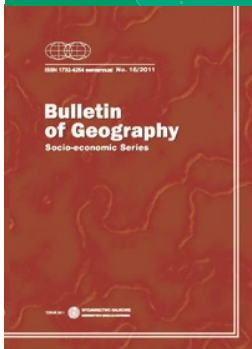
regiónoch Slovenska“.

Dnes už doc. Ondoš predložil habilitačnú prácu s názvom „*Komplexný adaptívny systém mesta v ére znalostnej*

ekonomiky“ a predniesol prednášku na tému „*Mesto ako súčasť meniaceho sa systému spoločnosti*“.

Vedecká rada Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského ohlasovala po ich prezentáciách udelenie titulu docent na svojom rokovaní 7. decembra 2018.

Obom kolegom prajeme veľa ďalších úspechov.

65/2017
10

Prehľad vybraných vedeckých publikácií pracovníkov katedry vydaných počas roku 2018

- Bleha, B., Šprocha, B., Vaňo, B. 2018. *Prognóza obyvateľstva Slovenska do roku 2060: Revízia poznatkov a predpokladov v kontexte pokračujúcej transformácie*. Bratislava: Infostat
- Korec, P., Rusnák, J. 2018. *Pristupy humánnej geografie: filozofia, teória a kontext*. Bratislava: Univerzita Komenského, 239s.
- Plešivčák, M., Przybyla, V., Buček, J. 2018. Electoral Geography of a Small Country: Determining Factors, Threat of Radical Right, and Comments on Referenda Held in Slovakia. In: Wood, T. (ed) 2018. *Slovakia: Culture, History and People*. New York: Nova Science Publishers, pp.1-40.
- Šprocha, B., Bleha, B. 2018. Does Socio-Spatial Segregation Matter? 'Islands' of High Romany Fertility in Slovakia. *Tijdschrift voor Economische en Sociale Geografie*, 109, 2, pp.239-255.
- Szabo, M., Bleha, B. 2018. Changing Educational Pathways and Economic Activity. Time and Space Aspects in Slovakia after 1989. *Ekonomický časopis*, 66, 10, pp.1031 – 1050.
- Klobučník, M., Bačík, V., Matiašová, M., Fila, R. 2018. Negatívne aspekty zlučovania obcí v rámci komunálnych reforiem – perspektíva na príklade Slovenskej republiky. *Sociológia - Slovak Sociological Review*, 50, 4, pp.448-481.
- Šprocha, B., Ďurček, P. 2018. Odkladanie materstva na Slovensku v generačnej perspektíve. *Sociológia - Slovak Sociological Review*, 50, 5, pp.550-578.
- Majo, J. 2018. Giving Ethnic Diversity its Spatial and Temporal Meaning – Examples from Slovakia. *Sociológia - Slovak Sociological Review*, 50, 6, pp.672-692.
- Šprocha, B., Šídlo, L., Klapková, M., Ďurček, P. 2018. Nové prístupy k hodnoteniu procesu populačného starnutia a ich aplikácia v prípade Slovenska a Európy. *Geografický časopis*, 70, 4, pp.351-371.
- Bilková, K., Križan, F., Horňák, M., Barlík, P., Zubriczký, G. 2018. Food and non-food retail change in a post-communist country: A case study of the Gemer region in Slovakia. *Bulletin of Geography. Socio-economic Series*, 39, pp.7-20.
- Rochovská, A., Rusnáková, J., 2018: Poverty, segregation and social exclusion of Roma communities in Slovakia. *Bulletin of Geography. Socio-economic Series*, 42, pp.195-212.
- Bačík, V., Klobučník, M. 2018. Possibilities of using selected visualization methods for historical analysis of sporting event – an example of stage cycling race Tour de France. *Quaestiones Geographicae*, 37, 3, pp.5-24
- Mládek, J., Káčerová, M., Stankovičová, I. 2018. Regionálna diferencovanosť populačného starnutia v Európe. *Geographia Cassoviensis*, 13, 1, pp.92-109.
- Murgaš, F., Klobučník, M. 2018. Quality of life in the city, quality of urban life or well-being in the city: Conceptualization and case study. *Ekológia (Bratislava)*, 37, 2, pp.183-200.
- Fiala, T., Langhamrová, J., Pechholdová, M., Ďurček, P., Šprocha, B. 2018. Population development of Czechia and Slovakia after 1989. *Demografie*, 60, 3, pp.202-218.
- Bleha B., Burcin, B., Kučera, T., Šprocha, B., Vaňo, B. 2018. The population prospects of Czechia and Slovakia until 2060. *Demografie*, 60, 3, pp.219-233.
- Šprocha, B., Ďurček, P. 2018. A decomposition of cohort fertility trends in Czechia and Slovakia on the basis of changes in parity progression ratio. *Demografie*, 60, 3, pp.234-247.
- Ondačková, J., Káčerová, M., Mládek, J., Popjaková, D., Vančura, M. 2018. Population age structure transformation in the capitals of the Visegrad Group countries. *Geographia Polonica*, 91, 3, pp.281-299.
- Šprocha, B., Tišliar, P., Ďurček, P. 2018. Socialist model of population policy and reproductive behaviour in Slovakia. *Studia Historica Nitriensia*, 22, 1, pp.104-131
- Bleha, B., Hájek, P., Vaňo, B. 2018. Vývoj počtu a prírastkov obyvateľstva na území Českej republiky a Slovenskej republiky v období 1918-2017. *Slovenská štatistika a demografia*, 18, 3, pp.7-24.
- Šprocha, B., Tišliar, P. 2018. Nástin vývoje obyvateľstva na Slovensku v 19. storočí. *Historická demografie*, 2, 1, pp.79-98.

Niekoľko poznámok k zmene názvu katedry

Po dlhoročných úvahách (asi v trvaní päť rokov) sa katedra odhodlala po takmer 30. rokoch k významnej zmene a to zmene svojho názvu. Dôvodov bolo viac a niektoré si dovoľme predstaviť.

K najzávažnejším patrila „nečitateľnosť“ a „nejasnosť“ obsahu termínu humánna geografia pre širšiu odbornú a spoločenskú prax na Slovensku (hoci predchádzajúci názov pomáhal jasnej identifikácii v zahraničí a medzi odborníkmi). Napriek dlhodobému požívaniu termínu „humánna geografia“, vrátane jeho používania v školách v rámci výuky geografie, tento termín sa nedostatočne presadil. Spôsobuje okrem iného nejasnú identifikáciu pracoviska u odbornej verejnosti mimo geografie, v decíznej sfére, i u širokej verejnosti. Pracovníci katedry opakovane zažili situácie, v ktorých museli vynakladať pomerne veľké úsilie na vysvetlenie zamerania katedry, napr. i na úrovni ministerstiev, samospráv, podnikateľských subjektov, médií a pod.

Zmenu inšpirovala aj prax viacerých krajín, menej používajúcich termín „humánna geografia“. Používanie termínu „humánna geografia“ sa nielen v slovenskom, ale aj stredo-európskom, či širšom európskom priestore plne neujalo (na rozdiel najmä od anglosaskej geografie. O vhodnosti tejto zmeny nás presviedčala aj situácia v niektorých „blízkych“ geografiách (Česko, Poľsko, Rusko, Ukrajina, Srbsko), ktoré zotrvali na pozíciách používania termínov ekonomická a sociálna geografia (vo viacerých alternatívach) aj v názvoch popredných pracovísk. Rovnako v „kontinentálnej“ Európe je pomerne časté zastúpenie používania termínov ekonomická a sociálna geografia, vrátane takto zaužívaných názvov v národných jazykových mutáciách (Maďarsko, Holandsko, Švédsko, Nemecko). Zastávame okrem toho názor, že použitie „ekonomická a sociálna geografia“, primerane odráža podstatu našej výuky i výskumu, so silným ekonomickým a sociálnym kontextom.

Prakticky bez zmeny názvu zostáva jeho časť „demografia“. Je vyjadrením silnej pozície demografie v štruktúre katedry v podobe oddelenia, silného výskumu a projektovej aktivity.

Súčasťou tejto zmeny je aj prispôbenie výraznejšie sa presadzujúcej klasifikácie štruktúry oblastí vedy a výskumu známej ako Frascati Manual (OECD, 2015), známej aj ako tzv. FORD (Fields of R&D classification). V tejto štruktúre sa na druhej úrovni klasifikácie uvádza „social and economic geography“ (medzi social sciences). Na nižšej úrovni sa uvádza aj ďalšie oblasti výskumu, ktoré

katedra pokrýva. V tomto kontexte však využívame zaužíva-nejšie a našom regióne častejšie poradie „ekonomická a sociálna geografia“. Podobne sa vníma pomerne jasne aj pozícia demografie, ktorú na nižšej úrovni (detailed FORD) uvádza aj Frascati Manual ako „demography“ (50402, v rámci social science, sociology). Opäť je bežnou praxou, že takéto pracoviská zotrvali v prostredí prírodovedne zameraných fakúlt, či geologicko-geografických fakúlt (napr. Česko, či Poľsko), či v rámci „Geosciences“.

Doplnenie názvu katedry o „územný rozvoj“ je zdôvodnené snahou reflektovať v názve nielen štruktúru „vedy a výskumu“, ale aj sféru „praxe“. Opiera sa o mnohoraké aktivity pracovníkov katedry vo výuke (viaceré predmety), výskume a publikačnej činnosti, projektovej činnosti zameranej na rôzne aspekty rozvoja územia. Odráža to aj postupné zvýraznenie dôrazu na politiky územného rozvoja v kontexte dokumentov a politik EÚ, či naše zapojenie do prípravy národných dokumentov (práca v národných poradných orgánoch a poradenstvo pre celoštátne inštitúcie). Rešpektuje aj komplementárne prednosti katedry z hľadiska štúdia a prognózovania rozvoja ľudských zdrojov územných celkov (napr. veľkých miest), vďaka silnej pozícii aplikovanej demografie na katedre a rastu dôrazu na túto dimenziu plánovania rozvoja.

Uvedená zmena je plne v súlade so zameraním výskumu pracoviska, či už jeho základného výskumu, ako aj aplikovaného výskumu. Katedra pokrýva najtypickejšie parciálne výskumné problémy ekonomickej a sociálnej geografie, demografie, i územného rozvoja. Pracovníci katedry sa k tomuto kroku dlho odhodlávali, hľadali širokú zhodu na názve, konzultovali s bývalými absolventami, kolegami z iných pracovísk. V decembri 2018 katedra požiadala vedenie fakulty o túto zmenu. Nový názov katedry bol schválený na zasadnutí Akademického Senátu Prírodovedeckej fakulty UK 18.1.2019 (výpis znesenia je uvedený nižšie).

6. Dodatok č. 3 ku Organizačnému poriadku PriF UK

Dekan fakulty M. Trizna predstavil prvú časť Dodatku č. 3 k Organizačnému poriadku PriF UK súvisiacu so zmenou názvu Katedry humánnej geografie a demografie na Katedru ekonomickej a sociálnej geografie, demografie a územného rozvoja. Následne prodekan P. Fedor predstavil časť Dodatku týkajúcu sa agendy prodekanov fakulty. Predsedníčka Legislatívnej komisie AS PriF UK R. Fľaková informovala o priebehu Legislatívnej komisie AS PriF UK, ktorá sa konala 15. 1. 2019. K predloženému dodatku neboli žiadne otázky ani pripomienky, prebehlo hlasovanie a bolo prijaté uznesenie č. 01-19/04.

(za: 43, proti: 0, zdržali sa: 2)

Uznesenie 01-19/04: Akademický senát PriF UK schvaľuje Dodatok č. 3 ku Organizačnému poriadku Univerzity Komenského v Bratislave, Prírodovedeckej fakulty.

Pani docentka Dagmar Kusendová ocenená

Dňa 27.04.2018 na rokovaní Vedeckej rady Prírodovedeckej fakulty UK dekan fakulty udelil ocenenia pri príležitosti „Dňa učiteľov“. Medzi ocenenými bola aj naša kolegyňa pani docentka Dagmar Kusendová.

Komunita celej fakulty, vrátane študentov tak vyjadrila veľký rešpekt k jej dlhoročnej pedagogickej práci na fakulte. Desiatky rokov rozvíja znalosti a zručnosti študentov vo viacerých oblastiach kartografie, aplikáciách GIS, geoštatistiky. Nemôžeme zabudnúť na mnohých diplomantov, doktorandov. Jej „stopa“ v hlavách študentov je bez diskusí veľmi výrazná. Blahoželáme.

Dr. Martin Plešivčák na „Zaži deň v koži vysokoškoláka“

Univerzita Komenského v snahe priblížiť študentom vysokoškolské štúdium, ale i aktuálne poznatky rôznych vedeckých disciplín organizuje pre stredoškolákov akciu „Zaži deň v koži vysokoškoláka“. Túto možnosť mali v máji 2018.

Geografiu pri tejto príležitosti reprezentoval kolega Martin Plešivčák s prezentáciou na tému „Kde a prečo sa u nás darí krajnej pravici?“. Zaujímavá a určite aktuálna téma prezentácie sa opierala o jeho dlhoročnú prácu v oblasti geografie volieb. Rozobral dôvody rastu pozície pravicového extrémizmu nielen u nás. Poukázal na možné faktory, ktoré ovplyvňujú jeho podporu v jednotlivých regiónoch Slovenska. Prednáška sa v reprezentatívnych priestoroch Auly UK stretla so zaslúženou pozornosťou. (foto: ruk)

Stručne bilancujeme akademický rok 2017/2018

K základným úlohám katedry patrí príprava novej generácie absolventov na všetkých stupňoch štúdia. V akademickom roku 2017/2018 ukončilo bakalársky program geografia v štátnej správe a samospráve 23 študentov (z toho so zameraním na demografiu 8 študentov). Magisterské štúdium v programe humánna geografia a demografia v štátnej správe a samospráve úspešne ukončilo 38 študentov (z toho 4 v externej forme), z toho bolo so zameraním na demografiu 5 študentov. Na katedre boli pripravené aj 3 bakalárske práce a 3 magisterské práce študentov pedagogického štúdia. Päť študentov strávilo časť akademického roku na univerzitách v zahraničí v rámci programu ERASMUS+ (Česko, Poľsko, Nemecko).

Rigoróznou prácu na katedre obhájil a po rigoróznejskej skúške titul RNDr. získal Tomáš Kolomazník za prácu „Kvalita života seniorů – prípadová studia Mnichovo Hradiště“ (konzultantom práce bol prof. P. Korec). V uplynulom akademickom roku ukončili interné doktorandské štúdium a na katedre ďalej nepôsobia Mgr. Arnold Kakaš a Mgr. Michal Szabo. Od akademického roku 2018/2019 pribudli na katedru dvaja noví doktorandi - Mgr. Alžbeta Garajová a Mgr. Richard Stanek. Práve akademický rok 2018/2019 je jubilejný 100. na Univerzite Komenského a tiež 66. na katedre.

Univerzita
Komenského

Regionálna konferencia IGU 2018 Québec, Kanada

V dňoch 6. až 10. augusta 2018 sa v Quebecu uskutočnila Regionálna konferencia Medzinárodnej geografickej únie IGU. Podobne ako ostatné udalosti organizované IGU (kongresy, regionálne konferencie), aj táto konferencia mala svoje ústredné oficiálne motto „Appreciating difference“. Konferencie sa zúčastnil aj zástupca našej katedry doc. Bleha. Katedra sa tak kontinuálne prezentuje na najväčších udalostiach IGU už viac ako dve desaťročia. Ako obvykle, paralelne sa v Quebecu uskutočnilo aj svetové kolo Medzinárodnej geografickej olympiády (iGEO), kde nám veľkú radosť urobila bronzovou medailou Nina Bučeková (podobnosť s priezviskom vedúceho katedry nie je čisto náhodná...).

Počet účastníkov bol pomerne vysoký (vyše 1300), a tematická pestrosť už neprekvapuje. Niekedy sa človek čuduje, čo všetko sa geografia snaží študovať, a pýta sa, či to vôbec ešte geografia je (napríklad výskum, či sú univerzity v Ázii postavené v zhode s feng shui, či

vplyv mačiek v cat kaviarňach na ľudské well being..).

Očakávané schladenie z európskych horúčav sa veru v Kanade nekonalo. Teploty prekonávali dlhoročné rekordy a v kombinácii s vysokou vlhkosťou to pripomínalo skôr letné Kyoto, kde sa regionálna konferencia konala v roku 2013 (i s našim zastúpením). Každopádne, Quebec je úžasné mesto, určite najkrajšie a „najhistorickejšie“ mesto nielen Kanady, ale aj celého severoamerického kontinentu so silným vplyvom francúzskeho kolonializmu. Okolie ponúka národné parky, prostredníctvom MHD sa za 20 minút viete dostať k vodopádu Montmorency, o 30 metrov vyššiemu ako známejšie Niagarské vodopády. Približne 30 kilometrov od mesta sa nachádza najnavštevovanejšie pútnické miesto Severnej Ameriky Sainte-Anne-de-Beaupré s úžasnou katedrálou. (bb)

Foto: igu-online.org

Naša participácia na projekte YOUNIG úspešne pokračuje

Počas roku 2018 úspešne pokračovali práce na medzinárodnom projekte YOUNIG, zameranom na problematiku migrácie mladých v dunajskom regióne. Na riešení projektu spolupracujú viacerí pracovníci katedry, s INFOSTAT-om a mestskou časťou Bratislava-Rača. Keďže projekt končí v roku 2019, intenzita prác kulminovala. Ich súčasťou bolo prezentovanie výstupov projektu na viacerých konferenciách (Viedeň, Maribor), či vzájomné študijné návštevy a výmeny skúseností s vybranými partnermi (v našom prípade s mestom Szeged). Viaceré aktivity (workshopy, pracovné stretnutia) prebiehali nielen priamo v Rači, ale i na fakulte. K nim patrilo aj „fórum“ venované migrácii a inklúzii (24.10.2018). Mnohé parciálne analýzy, konkrétne aktivity, opatrenia, stratégie sa uvádzajú do praxe či dostávajú do svojich záverečných verzií.

„study visit“ v Szegede

Konferencia Viedeň

„fórum“ o migrácii a inklúzii na fakulte

Jubilejný Memoriál Mladena Kolényho s víťaznou príchuťou

V piatok 7. decembra 2018 sa v priestoroch telocvične internátu "Štúrak" na Mlynskej doline v Bratislave uskutočnil tradičný futbalový turnaj zamestnancov a doktorandov geografických pracovísk zo Slovenska a Českej republiky, známy predovšetkým ako **Memoriál Mladena Kolényho**. Jubilejného 20. pokračovania sa zúčastnilo osem tímov, ktoré boli v jeho základnej časti rozdelené do dvoch skupín. Na úvod turnaja sa tím „Humánky“ stretol s minuloročným víťazom z Olomouca, s ktorým uhral bezgólovú remízu. Tú by pred začiatok zápasu bral z našej „zbornej“ asi každý, avšak vzhľadom na jeho samotný priebeh sa viacerým z nás bod po stretnutí trochu mánil. V druhom zápase základnej skupiny náš „mančaft“ natrafil na agilných geografov z Brna, ktorých sme po zaujímavom, napínavom priebehu plnom zvrátov nakoniec zdolali výsledkom 5:2.

V poslednom stretnutí základnej časti sme si zmerali sily s regionálnymi geografmi z našej materskej fakulty, ktorých sme porazili 2:0, čím sme si okrem postupu do semifinále turnaja zabezpečili aj víťazstvo v základnej skupine B. Vo vyradovacej fáze, v súboji o finále, sa náš tím postavil proti fyzicky disponovaným geografom z Prahy, s ktorými si poradil po gólovej kanonáde hladko, s konečným výsledkom 7:2. Posledný zápas o vytúženú trofej bol však podstatne náročnejší. V ňom sme sa vo fakultnom derby stretli s kartografmi, ktorí do finále postúpili až po penaltovej dráme zo semifinálového zápasu proti hráčom Brna. Očakávaná, že finálový duel bude naozaj náročný, sa do bodky naplnili. Napriek tomu sa nášmu tímu podarilo zvíťaziť 2:1, keď gól inkasoval až niekoľko minút pred koncom duelu (spoločné foto hore). Následne po zápase vypukla autentická radosť z rekordného, už šiesteho triumfu na tomto, čoraz prestížnejšom futbalovom turnaji. Jeho športovými ozdobami boli výkony docenta Sla-

víka v našej bránke, najlepšieho strelca turnaja Michala Katusu, gólový moment a herné nasadenie Milana Takáča, či finálový výkon Jara Rusnáka. Zvíťazili sme však predovšetkým vďaka výkonu každého jedného hráča, ktorý v najcennejšom žltom drese na turnaji nastúpil. Rovnaké poďakovanie však patrí i našim fanúšikom, ktorí nám v hľadisku vytvorili skvelú atmosféru ženu nás za celkovým víťazstvom, ale i tým, ktorí nám držali palce i na väčšiu geografickú vzdialenosť.

Neodmysliteľnou súčasťou turnaja je už tradične jeho večerná, spoločenská časť, ktorá bola veľmi príjemným spretrením predvianočného obdobia i tentokrát. Najväčšie poďakovanie však patrí kolegom z katedry za bezchybnú organizáciu podujatia. Už teraz sa tešíme na ďalšie športové stretnutie česko-slovenskej geografickej komunity v roku 2019, pod organizačnou taktovkou nášho tohtoročného finálového súpera.

(mp)

Víťazný tím - zľava stojaci: M. Plešivčák, B. Bleha, V. Slavík, M. Takáč; dolu zľava: J. Rusnák, V. Przybyla, M. Katusa, R. Stanek

GIS Day 2018

Už tretí rok v poradí sme si aj na našej katedre pripomenuli celosvetový **Deň geografických informačných systémov** (GIS DAY 2018, <https://www.gisday.com>) v spolupráci s neziskovou Asociáciou pre mládež, vedu a techniku – AMAVET klub č. 962. V rámci výučby magisterského predmetu Informačné systémy a geoaplikácie vo verejnej správe si študenti vypočuli prednášky odborníkov z praxe, ktorými boli tento rok náš absolvent Mgr. Miloslav Ofúkaný pôsobiaci na Sekcie krízového riadenia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky a Mgr. Denis Hakszer – absolvent archeológie a zástupca firmy Autumn league, s.r.o., obaja aktívni členovia AMAVETu. Denis Hakszer predstavil najskôr mož-

programový produkt SuperGIS Desktop z Južnej Kórei.

Miloslav Ofúkaný sa v prvej časti prednášky venoval konkrétnym postupom riadenia štátu v krízových situáciách a charakteru geografických analýz územia z hľadiska riešenia možných mimoriadnych udalostí, v druhej časti informoval o celosvetovom projekte Missing Maps marathons, ktorý pomáha Lekárom bez hraníc riešiť krízové situácie prostredníctvom dobrovoľného mapovania vybraných území v prostredí voľne dostupných nástrojov GIS (OpenStreetMap).

Prednášok sa mohli zúčastniť aj ďalší záujemci, ktorí tento rok tvorili 2/3 z celkového počtu 41 zúčastnených. Táto účasť odborníkov z akademického, súkromného a verejného sektora nás poteši-

la, podnikli živú diskusiu nielen s prednášateľmi a ukázali študentom, že spojenie geoinformatiky a humánnej geografie je v praxi hľadané. Medzi hosťami bolo viacero zástupcov verejnej správy, napr. z Magistrátu hlavného mesta Bratislavy, a tiež aj novozvolená starostka bratislavskej mestskej časti Staré Mesto Ing. Zuzana Aufrichtová. Neformálna diskusia účastníkov pokračovala aj po prednáške v priestoroch fakulty.

Viac informácií k podujatiu a fotogalériu nájdete na webových adresách: <http://amavet962.org/gis-day-2018-prirodovedecka-fakulta-uk-bratislava/>, http://fotky.promospravy.sk/index.php?/category/20181121_gisday_bratislava (dk)

GISday

nosti geografických informačných systémov (GIS) v spoločenských vedách a princípy produktového dizajnu s dôrazom na technické riešenia, ktoré poskytuje ich firma na „kľúč“, v druhej časti prednášky predstavil zaujímavý

Naša participácia na konferencii o starnutí na University of Granada v Španielsku

25.-27. júla 2018 bol na pôde andalúzskej University of Granada organizovaný medzinárodný kongres Thirteenth International Conference on Interdisciplinary Social Sciences. Z našej katedry prezentovali v dvoch príspevkoch čiastkové výsledky projektu APVV „Medzigeneračné sociálne siete v starnúcich mestách, kontinuita a inovácie“ kolegovia M. Káčerová, J. Majo: „*Being Solitary and Being Senior - Lives of the Elderly in Urban and Rural Areas in Slovakia*“ a A. Rochovská, a S. Ondoš: „*How Can Cities Contribute to a More Satisfying Everyday Life for Their Senior Citizens?*“. V oboch prezentovaných posteroch predstavili medzinárodnému publiku poznatky z výskumu aktuálnych problémov starnúcej populácie na príklade Slovenska. (ar)

UNIVERSIDAD
DE GRANADA

Teréna prax našich študentov na Liptove

Do riešenia projektov katedry sú aktívne zapájaní aj študenti. Majú možnosť spolupracovať so svojimi pedagógmi a teoretické vedomosti doplniť novými praktickými zručnosťami priamo v teréne.

Tentokrát sme vyrazili skúmať na Liptov. Od roku 2016 je na katedre realizovaný projekt APVV: *Medzigeneračné sociálne siete v starnúcich mestách, kontinuita a inovácie 2016-2020*, ktorého vedúcou je Marcela Káčerová. Spolu s kolegami A. Rochovskou, J. Majom a S.

Ondošom a skupinou 25 študentov realizovali kvalitatívny výskum v teréne. So seniormi v meste Liptovský Mikuláš počas prvého júňového týždňa vyplňali dotazníky, rozprávali sa, pozorovali prostredie a zbierali fotodokumentáciu. Získané informácie budú využité na poznávanie životných pomerov mestských seniorov so zameraním na ukotvenie v sociálnych sieťach rozličných dimenzií (susedstvo, priateľstvo, rodina) a stratégií na ich tvorbu a udržiavanie v kontexte novej narastajúcej osamelosti vo vyššom veku.

Študenti pracovali vo dvojiciach, v meste Liptovský Mikuláš vyplnili spolu 150 dotazníkov a zaznamenali 30 rozhovorov. Po každom dni nasledovalo večerné vyhodnotenie, neformálne diskusie aj spoločná zábava.

(ar)

Liptov

Aktuálne číslo Acta Geographica Universitatis Comenianae

Príspevky uverejnené v AGUC, ročník 62, No. 2, 2018:

Ondoš, S., Káčerová, M., Námesný, L., Majo, J., Rochovská, A. 2018. *Pokles príjmov v dôchodku na Slovensku*. pp. 93-108.

Masierek, E., Pielešák, I. 2018. *Attempts at introducing order to advertisements in polish towns and cities*. pp. 109-133.

Đurček, P., Korec, P. 2018. *K všeobecnému rámcu výskumných metód v humánnej geografii*. pp. 135-150.

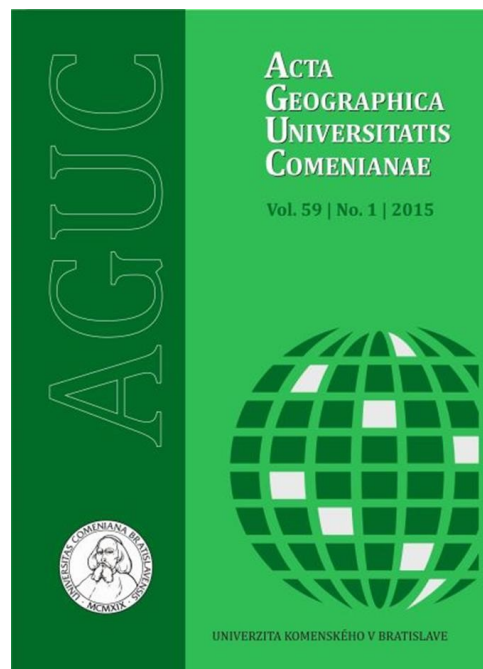
Rusnák, J. 2018. *Niekoľko poznámok k problému vedeckosti v geografickom výskume*. pp. 151-174.

Gregorová, B. 2018. *Historicko-geografická analýza cestovného ruchu v rekreačnej obci Mýto pod Ďumbierom*. pp. 175-189.

Takáč, M. 2018. *Pocitové mapy a ich využitie pri správe verejných priestorov v mestách na Slovensku*. pp. 191-208.

Plné texty článkov sú k dispozícii na stiahnutie na: <http://www.actageographica.sk/actual.php>; staršie príspevky na: <http://www.actageographica.sk/archive.php>

Potenciálnym prispievateľom pripomínáme, že časopis je otvorený príspevkom zo všetkých oblastí geografie a príbuzných disciplín, z ľubovoľných pracovísk. Prijíma príspevky v slovenskom, českom a anglickom jazyku. Časopis je „priateľský“ voči mladým výskumným pracovníkom a doktorandom. Záujemcovia o publikovanie kontaktujte editorov (editors@actageographica.sk, pavol.korec@uniba.sk). Viac pokynov na: <http://actageographica.sk/sk/index.php>

Spoločný zjazd Českej geografickej spoločnosti a kongres Slovenskej geografickej spoločnosti

V dňoch 4. až 7. septembra 2018 sa na pôde Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave stretli slovenskí a českí geografi a geografky. Spoločné stretnutie Českej geografickej spoločnosti (ČGS) a Slovenskej geografickej spoločnosti (SGS) s názvom „*Geografia na vzostupe?*“ mala opätovne rozprúdiť odborné, formálne, ale aj spoločenské diskusie o stave geografie. Počas troch rokovacích dní sme zachytili viaceré zaujímavé postrehy. Do pozornosti sa dostali najmä otázky pedagogickej činnosti, ktoré súvisia s poklesom študentov na geografických odboroch (najmä na Slovensku) a predovšetkým s výchovou kvalitných stredoškolských pedagógov, ktorí môžu prispieť k zatraktívneniu geografie na stredných školách. Skúsenosti hovoria, že sféra vedeckej činnosti sa stáva základným pilierom existencie jednotlivých geografických kateder. Mobilizácia produkcie „scopusových“ a „karentových“ článkov umožňuje vykompenzovať straty z poklesu podielu vysokoškolských študentov.

Podľa oficiálnych informácií od organizátorov podujatia, ktorými boli kolegovia z Katedry regionálnej geografie, ochrany a plánovania krajiny, bolo zaregistrovaných 177 geografov a geografiek vrátane poľských kolegov. Pre porovnanie, pred štyrmi rokmi to bolo vyše 250 účastníkov. Príspevky a diskusie boli rozložené do 31 sekcií, jednej panelovej

diskusie a posterovej časti. Z našej katedry sa tejto udalosti zúčastnili prof. Korec, doc. Slavík, doc. Buček, doc. Bleha, dr. Rusnák a dr. Ďurček.

Po úvodnom privítaní prezidentom SGS prof. Tolmáčim sa začalo plenárne zasadnutie, na ktorom odzneli štyri príspevky. Cieľom plenárnej sekcie bolo prezentovať jednotlivé geografické odbory vo svetle súčasných výskumných trendov a spoločenských výziev (tabuľka 1). Hlavnou udalosťou prvého dňa bolo slávnostné odhalenie pamätných tabulí dvoch významných osobností regionálnej geografie – prof. Lukniša a prof. Lauka.

Následne odzneli plenárne prednášky: *René Matlovič, Tadeusz Siwek - Európska dimenzia aktivít geografických spoločností;*

Jozef Minár - Fyzikálne založená segmentácia (regionálna typizácia) georeliéfu - súčasť geografie na vzostupe?

Vladimír Baar - Prežijí státy Střední Evropy dalších 100 let?

Bohumír Janský - Svět na prahu globální vodní krize. (Týká se to i Česka?).

Následujúce dni organizátori rozdelili 153 príspevkov do viacerých paralelných sekcií. Prekvapil pomerne vysoký počet príspevkov z oblasti cestovného ruchu, turizmu a vidieka. Veľký záujem prejavili účastníci konferencie aj v rámci sekcie „Teoretická geografia“ a špeciálne v rámci panelovej diskusie

„Diskontinuity vo svetovom geografickom myslení a ich reflexie v českej a slovenskej geografii, moderovanej prof. Irom a prof. Matlovičom. Tí si do diskusie pozvali prof. Dostála z Karlovej univerzity, dr. Daněka z Masarykovej univerzity a prof. Korca a dr. Rusnák z Katedry humánnej geografie a demografie. Naopak, nízka účasť z pohľadu príspevkov ako aj diskutujúcich bola spozorovaná v sekciách zaoberajúcich sa ekonomickou geografiou. Celý program nájdete na stránke (<http://www.sgs.sav.sk/>). Program obsahoval aj rokovania jednotlivých spoločností.

Nakoniec chceme vyjadriť poďakovanie celému organizačnému tímu pod vedením doc. Križana, ktorý zabezpečil bezproblémový priebeh celej konferencie. Najbližšie spoločné stretnutie českých a slovenských geografov je naplánované na rok 2022 v Olomouci.

(jr)

GEOGRAFIA NA VZOSTUPE?

17. kongres Slovenskej geografickej spoločnosti / 24. zjazd Českej geografickej spoločnosti
4. – 8. 9. 2018 / Bratislava

Katedrový telegraf pripravili z príspevkov kolegov V. Bačík a J. Buček v marci 2019

Foto: uvedené, pracovníci katedry a ďalší kolegovia.

Aktuálne zloženie kolektívu katedry v ak. roku 2018/2019

Katedra v akademickom roku 2018/2019 pôsobí v nasledujúcom zložení:

Vedúci katedry: doc. RNDr. Ján Buček, CSc.

Zástupca vedúceho katedry: doc. RNDr. Dagmar Kusendová, CSc.

Vedúci oddelenia ekonomickej a sociálnej geografie: prof. RNDr. Pavol Korec, CSc.

Vedúci oddelenia demografie a demogeografie: doc. RNDr. Branislav Bleha, PhD.

Tajomník katedry: RNDr. Michal Klobučník, PhD.

Sekretárka katedry: Veronika Bartovicová

Oddelenie ekonomickej a sociálnej geografie

prof. RNDr. Pavol Korec, CSc.
prof. RNDr. Peter Spišiak, CSc.
doc. RNDr. Ján Buček, CSc.
doc. RNDr. Vladimír Slavík, CSc.
doc. Mgr. Marcel Horňák, PhD.
doc. Mgr. Slavomír Ondoš, PhD.
RNDr. Michal Klobučník, PhD.
RNDr. Martin Plešivčák, PhD.
Mgr. Ingrid Bučeková, PhD.
Mgr. Lucia Škamlová, PhD.
Mgr. Alena Rochovská, PhD.
Mgr. Jaroslav Rusnák, PhD.
Mgr. Roman Fila, PhD.

Oddelenie demografie a demogeografie

doc. RNDr. Branislav Bleha, PhD.
doc. RNDr. Dagmar Kusendová, PhD.
RNDr. Branislav Šprocha, PhD.
Mgr. Vladimír Bačík, PhD.
Mgr. Pavol Ďurček, PhD.
Mgr. Marcela Káčerová, PhD.
Mgr. Juraj Majo, PhD.
Mgr. Gabriela Nováková, PhD.

Technické a administratívne pracovníčky

Veronika Bartovicová
Darina Dzurická

Interný doktorand na oddelení ekonomickej a sociálnej geografie

Mgr. Vojtěch Przybyla

Interní doktorandi na oddelení demografie a demogeografie

Mgr. Milan Takáč
Mgr. Alžbeta Garajová
Mgr. Richard Stanek

Prodekan (rozvoj fakulty a informačné technológie) a vedúci geografickej sekcie:

doc. RNDr. Branislav Bleha, PhD.

Zástupca katedry v Akademickom senáte fakulty:

doc. RNDr. Vladimír Slavík, CSc. (do novembra 2018), RNDr. Martin Plešivčák, PhD. (od novembra 2018)